

Drugi članki ali sestavki/1.25

Anita Matkovič

ETNOLOŠKI ODDELEK BELOKRAJNSKEGA MUZEJA METLIKA

1. Uvod

V Belokranjskem muzeju v Metliki pokriva področje etnologije ena kustodinja. Poleg nje strokovno delo na etnološkem področju opravlja tudi direktorica. Poleg osrednje zbirke v metliškem gradu ima muzej še štiri dislocirane enote:

- Spominsko zbirko Otona Župančiča v Vinici;
- Krajevno muzejsko zbirko v Semiču;
- Galerijo Kambič v Metliki;
- Mestno muzejsko zbirko v Črnomlju.

Vse enote razen Galerije Kambič imajo v svoji sestavi tudi zbirke s področja etnologije. Ganglovo razstavišče, prostor za občasne razstave v metliškem gradu, je bilo od sredine leta zaradi gradbenih del zaprto.

2. Pridobljeni predmeti

Leta 2003 je muzej na novo pridobil 1.184 predmetov, od tega 833 etnoloških. Inventariziranih je bilo 1.373 predmetov, od tega 715 etnoloških. Največji del etnoloških predmetov predstavljajo predmeti iz sedlarske in tapetniške delavnice Antona Koželja iz Metlike. Belokranjski muzej je odkupil celotno delavnico (preko 700 predmetov). Zbiralna politika Belokranjskega muzeja daje veliko težo zbiranju predmetov s področja obrti, saj sta bili obe belokranjski mesti, Črnomelj in Metlika, že v 19. stoletju pomembni lokalni obrtniški in trgovski središči z agrarnim zaledjem. Za leto 2004 je predvidena tudi postavitve občasne razstave, na kateri bodo predstavljeni odkupljeni predmeti.

3. Delo na terenu

Leta 2003 smo zaposleni v Belokranjskem muzeju fotografirali posamezne lokalne dogodke; fotografiran je bil del procesa izdelovanja domačega platna pri Cvitkovičevih v Adlešičih, opravili smo nekaj ogledov predmetov na terenu, redno obiskovali dislocirane enote muzeja ...

4. Posredovanje gradiva

- Razstave

Zaradi gradbenih del je bilo od sredine leta 2003 zaprto Ganglovo razstavišče v metliškem gradu, zaradi česar ni bilo mogoče prirediti občasnih razstav. Junija je bila odprta obnovljena Mestna muzejska zbirka v Črnomlju. Nova pridobitev omenjene zbirke je ambientalna postavitve delavske kuhinje s konca 50. let 20. stoletja. Razstavljenih je 118 predmetov, povečini etnoloških.

Postavljanje ambientalne postavitve delavske kuhinje iz 50. let 20. stoletja v prostorih prenovljene Mestne muzejske zbirke v Črnomlju. Foto: Leon Gregorčič, 9. 6. 2003

- Pedagoška dejavnost, posredovanje informacij ...

Za pedagoško dejavnost je zadolžena muzejska pedagoginja, ki opravi tudi večino vodstev po zbirkah. Novost v preteklem letu je bilo vodenje za najmlajše obiskovalce po likovni zbirki v Galeriji Kambič.

Številni posamezniki so v muzeju iskali različne informacije. Muzejski delavci smo jim po svojih močeh pomagali (sposoja predmetov za različne namene, posredovanje informacij o oblačilni kulturi za potrebe izdelave noš za folklorne skupine, posredovanje literature ...)

Zaposleni v Belokranjskem muzeju smo skozi vse leto sodelovali tudi v različnih odborih, delovnih skupinah idr. zunaj muzeja.

Enkrat tedensko je za zunanje obiskovalce odprta muzejska knjižnica, ki omogoča uporabo čitalnice, izposoja gradiva na dom pa ni mogoča.

Meseca septembra je v muzeju opravljala enotedensko študijsko prakso Ana Plešec, študentka 1. letnika Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

- Bibliografija

Leta 2003 smo na pobudo uredništva belokranjskega mesečni-

ka Belokranjec začeli redno objavljati članke v rubriki Iz zakladnice Belokranjskega muzeja. Objavljenih je bilo 11 člankov. V Belokranjcu so bili objavljeni naslednji članki z etnološko tematiko:

- Andreja Brancelj Bednaršek: Čebelji panj z inventarno številko E1. Belokranjec št. 2/VI, 15.
- Andreja Brancelj Bednaršek: Stalna razstava. Belokranjec št. 8/VI, 20.
- Anita Matkovič: Tambura. Belokranjec št. 6/VI, 9.
- Anita Matkovič: Lončarstvo. Belokranjec št. 10/VI, 21.
- Anita Matkovič: Krplje. Belokranjec št. 12/VI, 24.

Ostalo:

- Andreja Brancelj Bednaršek 2003: Prodaja spominkov v Belokranjskem muzeju v Metliki. V: Spominki, muzej, turizem. Zbornik s posveta, organiziranega ob razstavi Zgodbe muzejskih predmetov, februarja 2002 v Posavskem muzeju Brežice.
- Anita Matkovič 2003: Maleričeva hiša - hiša domačih in umetnostnih obrti. V: Glasnik Slovenskega etnološkega društva 43/3, 4, 34-39.

5. Izobraževanje

Zaposleni smo se izobraževali vsak na svojem področju. Od etnoloških tem naj omenim naslednje:

- Rajža v Belo krajino (SED), maj;
- Rajža v Rogaško Slatino s podelitvijo Murkovih nagrad in priznanj, november;
- ogled razstave o Janku Jarcu v Dolenjskem muzeju v Novem mestu, december;
- aktivno sodelovanje na simpoziju Kako misliti dediščino? O "naših" in "drugih" dediščinah na Slovenskem (sekcija Ekonomija in dediščina), 16. in 17. 12. 2003, Ljubljana - predstavitev referata Anite Matkovič z naslovom Maleričeva hiša - hiša domačih in umetnostnih obrti.

6. Drugo

- Muzejska trgovina

Maja 2003 so v Belokranjskem muzeju odprli težko pričakovano in prepotrebno muzejsko trgovino. V njej poteka sprejem obiskovalcev, prodaja kart in posredovanje informacij; naprodaj so različni izdelki - od izdelkov domačih obrti, različnih publikacij s področja Bele krajine, del belokranjskih umetnikov do razglednic in različnih drobnih predmetov (majice, kape, zgoščenke ...). V ponudbi je tudi replika s certifikatom opremljene čutare. V prihodnosti bi radi obogatili predvsem ponudbo muzejskih replik.

- Načrti

Tudi za leto 2004 nam je ostalo veliko neizpolnenih želja. Želimo dopolniti ponudbo muzejske trgovine, urediti nove prostore dokumentacije, nabaviti program za računalniško dokumentacijo, načrtujemo pa tudi več pedagoških delavnic za odrasle in mladino, nekaj manjših tematskih občasnih razstav

... Veseli bomo, če bomo vse zgoraj naštetu in še več v prihodnjem poročilu zapisali kot uspešno izpeljano.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 17. 2. 2004

Drugi članki ali sestavki/1.25 **Jana Mlakar Adamič**

ZASAVSKI MUZEJ TRBOVLJE

1. Uvod

Leto 2003 je zaznamovalo odprtje nove 'in situ' stalne razstave Rudarsko stanovanje iz 60. let 20. stoletja. Zbirka skupaj s prvo, 20. leta 20. stoletja, prikazuje bivalno kulturo kot dinamičen proces in dokumentira način življenja istega socialnega sloja v različnih časovnih in družbenoekonomskih okvirih. Načrtujemo pridobitev še tretje bivalne enote, ki bi predstavljala zasavske rudarske kolonije v najširšem smislu. S tem in posegi v širši kolonijški prostor - adaptacija kleti in drvarnic, rekonstrukcija krušne peči - bi muzejsko funkcijo dobil celoten spodnji trakt stanovanjske hiše.

Drug večji projekt preteklega leta je film o lutkarstvu v Hrastniku - Lutke in Lutkarji (Zasavski muzej Trbovlje 2003, produkcija ATV signal Litija, raziskava in scenarij Jana Mlakar Adamič, kamera Gregor Naglav, montaža Matjaž Kirn. Beta sistem, 34 min). Film je dokumentarni zapis o lutkovnem gledališču in lutkarjih, ki v prvi osebi osvetlijo povojni amaterizem in udarništvu. Filmsko pripoved, razdeljeno na posamezna ključna poglavja, povezuje in dopolnjuje fotografsko gradivo in posnetki z istoimenske razstave. Pri nastanku filma je sodelovalo šest nekdanjih lutkarjev, posnet je bil za arhiv in integralni del razstave, rabi pa lahko tudi za promocijsko gradivo in del učne ure. Marca 2003 je bil predvajan na ATV signal Litija.

2. Pridobivanje gradiva

Predmeti: Naša zbiralna politika glede predmetov je usmerjena v sistematično dopolnjevanje posameznih zbirk in razstav. Od 184 novo pridobljenih predmetov je s cca tretjino oblikovan ambient nove stalne razstave Rudarsko stanovanje - 60. leta. Gre za predmete vsakdanje rabe, od pralnega stroja, hladilnika, štedilnika, televizije, pohištva, do drobnih predmetov, kot so jedilni pribor, posoda, okrasje ipd. Naslednji večji segment pridobljenih predmetov so igrače in predmeti, ki na kakršen koli način dokumentirajo otroštvo. Zbirka naj bi bila postavljena v letošnjem letu v muzeju Hrastnik, v prostoru poleg stalne razstave Lutke in Lutkarji. Tretji večji sklop predmetov izvira iz nekdanje znane trgovske hiše Radej. Dediči, ki so želeli objekt prodati, so po posredovanju načelnice za plan in urbanizem občine Trbovlje dovolili prevzem predmetov in gradiva. Gre za posamezne kose opreme, večjo količino embalaže in prodajnih